

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1309/12

לפני :
 כבוד המשנה לנשיא מ' נאור
 כבוד השופט צ' זילברטל
 כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העותרות :
 1. סוניה רייף
 2. אידה פינגרות
 3. מרים רודרמן
 4. חנה שיך
 5. אורה שרון

נגד

המשיבים :
 1. התעשייה הצבאית לישראל בע"מ
 2. מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
 3. בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה : י"ג באייר התשע"ג (23.4.2013)

בשם העותרות : עו"ד ריקי זלצמן ; עו"ד מרטין אנגל

בשם המשיבה 1 : עו"ד רועי פוליאק, עו"ד איל בריק

בשם המשיב 2 : עו"ד ירון סימון, עו"ד אורן מילדוורט

מיני-רציו :

* בג"צ לא יתערב בהחלטת ערכאות העבודה, אלא מקום בו נדרשים תיקון טעות משפטית מהותית או העמדת הלכה על מכונה.

* משפט מינהלי – בגץ – ביקורת ערכאות שיפוטיות

* משפט מינהלי – בגץ – התערבות

* משפט מינהלי – בגץ – צו-על-תנאי

עתירה למתן צו על תנאי בו ייקבע שיש להעדיף את הפרשנות שנתן בית הדין האזורי לעבודה להסכמים קיבוציים שבין הצדדים, על פני הפרשנות שנתן להם בית הדין הארצי לעבודה, וכפועל יוצא לבטל את פסק דינו של בית הדין הארצי.

בית-המשפט הגבוה לצדק (מפי השופטת מ' נאור ובהסכמת השופטים צ' זילברטל וד' ברק- ארז) דחה את העתירה ופסק:

ערכאות העבודה הן האמונות דרך כלל על יישומו של משפט העבודה, ובית-המשפט הגבוה לצדק יתערב רק במקום בו נדרשים תיקון טעות משפטית מהותית או העמדת הלכה על מכונה.

במקרה דנן אין מקום להתערבות בג"צ וגם לגוף העניין לא נפלה שגגה בפרשנות בית הדין הארצי.

פסק-דין

המשנה לנשיא מ' נאור:

1. דעתי היא כי יש לדחות עתירה זו על הסף, על פי המבחנים המקובלים עלינו להתערבות בפסיקה של בתי הדין לעבודה. בתמצית ייאמר כי העותרות מבקשות כי נקבע שיש להעדיף את הפרשנות שנתן בית הדין האזורי לעבודה להסכמים קיבוציים שבין הצדדים על פני הפרשנות שנתן להם בית הדין הארצי לעבודה. כפועל יוצא מכך התבקשנו לבטל את פסק דינו של בית הדין הארצי, ולהחזיר על כנו את פסק דינו של בית הדין האזורי בעניינן. ואולם, לענין זה יפים, בשינויים המחוייבים, דברים שנקבעו ב-[בג"צ 5343/07](#) הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות מע"ף נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקה 1 לפסק דינו של השופט לוי [פורסם בנבו] (22.10.2010):

“בעתירה זו נתבקשנו ליטול חלק במלאכת פרשנותו של הסכם קיבוצי, ולהכריע בין דעת הרוב בבית-הדין הארצי לעבודה, בראשות נשיאו, אשר דחה את פרשנותם של העותרים להוראות ההסכם, לדעת המיעוט שמסקנתה היתה שונה. ברם, לא לכך נועדה ביקורתו של בית-משפט זה. ערכאות העבודה הן האמונות דרך כלל על יישומו של משפט העבודה, ובית-המשפט הגבוה לצדק יתערב רק במקום בו נדרשים תיקונה של טעות משפטית מהותית או העמדתה של הלכה על מכונה. אין אלה פני הדברים במקרה שבפנינו.”

(עוד לגבי אי התערבות בית המשפט הגבוה לצדק בפרשנות הסכם קיבוצי ראו)

ב-[בג"צ 8365/09](#) ידיעות אחרונות בע"מ נ' בית הדין הארצי לעבודה [פורסם בנבו] ((10.11.2009)).

2. בבחינת למעלה מן הצורך, ולאחר שעיינו בטענות הצדדים בכתובים ושמענו טענותיהם על פה, אוסיף ואומר כי לגוף הענין לא נראה לי כי נפלה שגגה בפרשנות שניתנה להסכמים שבין הצדדים בבית הדין הארצי.

3. העותרות פרשו מתע"ש על פי הסכמי פרישה מוקדמים. תנאי הפרישה הוסדרו בשני הסכמים קיבוציים. ההסכם הראשון, מיום 21.6.1999, נערך בין תע"ש לבין הסתדרות העובדים הכללית ומבטחים (להלן: הסכם 1999). ההסכם השני, מיום 2.1.2000, נערך בין תע"ש לבין ההסתדרות (להלן: הסכם 2000). העותרות שפרשו בעידוד המעביד בפרישה מוקדמת לפני המועד המאפשר קבלת פנסיה לפי תקנון מבטחים קיבלו, לתקופת הביניים, פנסיה מוקדמת. זכאותן לקבל פנסיה ממבטחים התגבשה לאחר כניסתו לתוקף של התקנון האחד לקרנות הפנסיה. החל מהמועד בו הגיעו העותרות לגיל פרישה לפנסיה העבירה להן מבטחים את קצבת הזקנה לפי תקנונה, בתוספת שקלית אשר שולמה לה על ידי תע"ש בהתאם להסכם 1999. ברכיב הפנסיה שבאחריות מבטחים היה לשלמו לפי תקנונה חלה ירידה, וזאת כתוצאה משינויים שחלו בתקנון האחד בשנת 2003. השאלה שהיתה טעונה הכרעה היתה האם על תע"ש להוסיף תשלום למבטחים כך שיובטח שהסכום הכולל שיקבלו העותרות כפנסיה לא יפחת מן הסכום אותו קבלו במהלך תקופת הביניים. בית הדין האזורי (השופט א' קציר) השיב על כך בחיוב, ואילו בית הדין הארצי התערב במסקנה והשיב על כך בשלילה. מכאן העתירה שלפנינו.

4. העותרות התמקדו בטיעוניהן בסעיף מסוים, הוא סעיף 6(ב) בנספח ז' להסכם משנת 2000. לטענתן – שנתקבלה בבית הדין האזורי לעבודה – הסעיף מעיד על כוונה של הצדדים להסכם להבטיח כי פנסיית הזקנה של מי שפרשו מתע"ש בפרישה מוקדמת לא תפחת מהפנסיה ששולמה להן בתקופת הפרישה המוקדמת. ואולם, כפי שהראה בפירוט בית הדין הארצי לעבודה, סעיף זה אינו עומד לעצמו. ההסכם האמור הוא רק חלק ממערכת חוזים שבין הצדדים העוסקים באותו ענין. בית הדין האזורי לא התמודד עם סעיף אחר, הוא סעיף 2.8 להסכם משנת 1999. כל ההסכמים, כך נקבע, חייבים להתפרש בצורה קוהרנטית. סעיף 2.8 להסכם 1999 קובע באופן מפורש וחד משמעי כי תע"ש תרכוש ממבטחים בתשלום חד פעמי וקבוע מראש סכום שישמש לצורך רכישת תוספת שקלית העתידה להתווסף לפנסיית הזקנה של הפורשים לפנסיה מוקדמת, וזאת במעמד הפרישה המוקדמת של הפורשים.

5. מה שגרם לירידה בערך הפנסיה של העותרות (וכן של פנסיונרים רבים) הוא אירוע שלא בא לעולם עת נכרתו ההסכמים שבין הצדדים – כניסתו לתוקף, בשנת 2003, של התקנון האחיד של קרנות הפנסיה שחל על כל הפורשים לגמלאות. התקנון הרע במידה מסויימת את תנאי הפרישה. בצדק ציין בית הדין הארצי כי השינויים פגעו לרעה בקצבת הפנסיה הבסיסית אולם לא פגעו ולא שינו את התוספת השקלית שניתנה לעותרות ממבטחים בעקבות התשלום החד פעמי בו נשאה תע"ש. התוספת נשארה בסכומים שהובטחו לעותרות עם פרישתן המוקדמת. עוד ציין בית הדין הארצי, ולטעמי בצדק, כי העותרות לא קיבלו "חסינות" בפני שינויים בתקנוני הפנסיה החלים על כלל הגמלאים. קבלת העתירה תביא למצב בו מצבם של הפורשים בפרישה מוקדמת יהיה טוב יותר משל שאר הגמלאים המקבלים את הפנסיה על פי הוראת התקנון האחיד. מקובלת עלי המסקנה כי לא לכך היתה כוונת הצדדים.

6. עמדתי על הדברים בקיצור לשון ובבחינת למעלה מן הצורך. כאמור, אילו היה לי צורך לבחור באחת הפרשנויות הייתי מעדיפה את הפרשנות שניתנה בבית הדין הארצי לעבודה.

7. העתירה נדחית. לפנים משורת הדין לא יהיה צו להוצאות.

המשנה לנשיא

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים.

שופט

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה.

שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינה של המשנה לנשיא מ' נאור.

ניתן היום, כ"ט אייר, תשע"ג (9.5.2013).

צ' זילברטל 1309/12-54678313

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

המשנה לנשיא

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 12013090_C04.doc עע
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)